

Kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä KRAR

Lausunto koronarokotteiden tehosteannoksista syksyllä 2022

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) suosittaa tällä hetkellä neljännen koronarokotusannoksen eli toisen tehosteannoksen antamista kaikille 60 vuotta täyttäneille sekä 18 vuotta täyttäneille riskiryhmäläisille. 12 vuotta täyttäneille voimakkaasti immuunipuutteisille suositellaan myös viidensyä rokoteannoksia.

Kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä (KRAR) päätti kokouksessaan 25.8.2022 esittää THL:n pohjaesityksen mukaan, että syksyllä 2022 tarjotaan koronarokotteen tehosteannos kaikille 65 vuotta täyttäneille ja 18 vuotta täyttäneille lääketieteelliseen riskiryhmään kuuluville sekä vakavasti immuunivajeisille. Näihin tehosteisiin pyritään käyttämään pääasiassa varianttiräätälöityjä rokotteita, jos sellaisia on käytettävissä. Lisäksi rokotus voidaan poikkeuksellisesti antaa 18 vuotta täyttäneelle erityisistä syistä yksilöllisen harkinnan ja riskinarvion perusteella esimerkiksi matkailun ja kohdemaan vaatimusten tai erityisten lääketieteellisten syiden vuoksi. KRAR päätti suositella, että rokotus voidaan antaa, kun edellisestä rokotuksesta, koronatartunnasta tai taudin sairastamisesta on kulunut vähintään kolme kuukautta. Näin koronarokotukset saadaan paremmin yhteensovitettua influenssarokotusten kanssa. Aiemmin sairastettujen koronainfektioiden määrä ei vaikuta syksyn tehosteannoksen antamiseen.

Epidemiatilanteen ja koronarokotteiden immunogeenisuuden ja tehon seuraamista jatketaan tarkasti. Tämän perusteella arvioidaan myöhemmin tehosteannosten laajentamista esimerkiksi sote-ammattilaisille, jos rokotteet suojaavat tartunnan saamiselta.

Esityksen lääketieteelliset perustelut

Koronan tehosterokoteannoksen on osoitettu nostavan selvästi vasta-ainetasoja sille tasolle, joka on saavutettu heti edellisen rokoteannoksen jälkeen. Tällä saavutetaan väliaikainen suojan paraneminen tartuntaa ja lievää tautia vastaan ja pidempiaikainen suoja vakavaa tautia vastaan. Tilapäisestä suojan paranemisesta on hyötyä vakavan taudin riskissä oleville voimakkaan epidemian aikana. Varianttiräätälöidyt rokotteet laajentavat immunitettia verrattuna aiempaan Wuhan-kantaan perustuneisiin rokotteisiin.

Koronarokotusten kattavuus kolmen annoksen osalta on erittäin korkea yli 65-vuotiailla. Vanhimmat ja haavoittuvimmat ikäryhmät ovat saaneet neljännen annoksensa keväällä, jolloin syksyllä heidän edellisestä rokoteannoksestaan tulee kuluneeksi 5–7 kuukautta. Kesän aikana neljänsyä annoksia on suositeltu kaikille 60 vuotta täyttäneille sekä 18 vuotta täyttäneille riskiryhmäläisille.

On odotettavissa, että koronaviruksen mahdollinen kausivaihtelu nostaa tapausmääriä loppusyksystä tai vuodenvaihteessa. Tämän vuoksi riskiryhmillä hitaasti heikkenevää suojaa vakavaa tautimuotoa vastaan kannattaa tehostaa. Nyt BA.4/5 on valtavariantti, mutta on mahdollista, että esimerkiksi BA.2.75 tai jokin muu nousee valtavariantiksi joko suuremman tartuttavuuden vuoksi tai aiempien rokotteiden ja sairastettujen infektioiden tartunnoilta antamaa suojaa kiertämällä.

Influenssarokotukset annetaan pääsääntöisesti marras-joulukuussa. Rajallisten terveydenhuollon resurssien vuoksi on erittäin tärkeää antaa mahdollisimman iso osa syksyn koronarokotuksista influenssarokotusten yhteydessä. Tämä säästää sekä rokotettavien aikaa että rokotukseen tarvittavia resursseja. Vähintään 3 kk aikaväli edellisestä rokotuksesta tai koronainfektiön sairastamisesta on riittävä immuunivasteen kehittymisen kannalta. Pitkäaikaissairauksista johtuvat riskiryhmät ovat influenssassa ja koronassa yhteneväiset ja siten myös rokotusten kohderyhmissä. Pelkästään iästä johtuva riski on selvästi kohonnut koronassa 70 vuoden iästä ylöspäin. Käytännön toteutuksen vuoksi influenssarokotusten kanssa yhtenevä 65 vuoden ikäraja perusterveille on perusteltavissa. Tällöin sisältyy myös varmuusvaraa verrattuna 70 vuoden ikärajaan. Alle 65-vuotiailla perusterveillä aiemmin suositellut kolme tai neljä rokoteannosta antavat edelleen erinomaisen suojan vakavaa tautia vastaan.

Varianttirokotteista on toistaiseksi hyvin rajallisesti kliinistä tietoa käytettävissä. Niillä ei ole osoitettu ainakaan vielä merkittävää suojaa tartuntaa vastaan. Sen vuoksi alle 65-vuotiaiden perusterveiden sote-ammattilaisten uusi tehosterokottaminen ei ole nykyisellä näytöllä perusteltua. Jos rokotteet toisivat merkittävää suojaa tartuntaa vastaan, toisi heidän rokottamisensa välillistä suojaa riskiryhmille ja turvaisi terveydenhuollon kantokykyä. KRAR seuraa varianttirokotteista kertyvää tutkimustietoa ja näyttöä ja arvioi sen perusteella myöhemmin sote-ammattilaisten ja suuren riskin henkilöiden lähipiirin tehosterokottamisen tarvetta.